

G-20 VE TÜRKİYE'NİN DÖNEM BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE, BUGÜNE
KADAR G-20
NEZDİNDE
YETERİNCE
TEMSİL EDİLMİYEN
DÜŞÜK GELİRLİ
GELİŞMEKTE OLAN
ÜLKELERİN SESİ
OLMA MİSYONUNU
BENİMSEDİ.
TÜRKİYE, BU
BÖLGELER İLE
GELİŞMİŞ ÜLKELER
ARASINDA
STRATEJİK
BİR KÖPRÜ
ROLÜNÜ
ÜSTLENMİŞ
DURUMDA.

Dünya çapında ekonomik ve mali istikrarı sağlamak amacıyla kurulan G-20 günümüzde küresel ekonomik yönetişime yön veren önemli bir istişare platformu konumuna dönüştü. Küreselleşme süreciyle beraber oluşan yeni ekonomik koşullar ve ortaya çıkan yeni fırsat ve aynı zamanda zorluklara karşı G-20'nin öncelikleri de buna paralel olarak değişim gösteriyor. 1 Aralık 2014 tarihi itibarıyla G-20 Dönem Başkanlığı'nı üstlenen Türkiye de Başkanlık sürecinin yol haritasını çizmiş ve bunu geçmiş G-20 dönem başkanlıklarının öncelikleri ve dünya gündeminde ön plana çıkan konuları dikkate alarak belirlemiştir.

G-20'NİN KURULUŞU VE GELİŞİM SÜRECİ

1990'lı yıllarının sonunda Asya ve Latin Amerika'daki gelişmekte olan bazı ülkelerde ve Rusya'da ardarda meydana gelen mali krizin tüm dünyayı sarsan mali istikrarsızlık ortamına dönüşmesi karşısında G-7/G-8 grupları yetersiz kalırken, daha güçlü bir dayanışma sisteminin oluşturulması gereksinimi ortaya çıktı. Bu gruplar ile oluşturulan ekonomik dayanışmaya, gelişmiş ülkelerin yanı sıra uluslararası arenada önemli ekonomik aktör olma yolunda hızla ilerleyen gelişmekte olan ülkelerin de dâhil edilmesi kaçınılmazdı. Nitekim Eylül 1999'da bir araya gelen G-7 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları'nın, temel

ekonomik ve mali politikalar konularında ülkeler arasında işbirliğinin daha fazla teşvik edilmesi gerektiğini belirtmeleri üzerine, aralık ayında G-8'nin yanı sıra kilit bölgesel ekonomik aktörleri de bir araya getiren G-20 grubu oluşturuldu. Böylelikle, mali krizler ardından kurulan G-20'nin ilk önceliği, finansal kırılganlığı azaltıp, küresel ekonomik ve mali istikrarı yeniden sağlamak oldu. Ayrıca G-20 ile ülkeler arasında işbirliğini güçlendirerek, küreselleşme sürecinde meydana gelebilecek sorunlara karşı daha etkin bir şekilde mücadele edilmesi de öngörüldü. Ancak kısa zamanda, G-20'nin bu görevler ile yetinmeyeceği, daha kapsamlı ekonomik ve mali sorunları da ele alacağı anlaşılıyor. Örneğin, ABD'de meydana gelen Eylül 2001'deki terör saldırıları ardından, G-20 terörizmin finansmanına karşı önlemler alınması konusunda girişimlerde bulundu. Bunun yanı sıra, G-20'nin gündeminde demografik sorunlar, kalkınma yardımları, sürdürülebilir büyüme ve enerji gibi konular da giderek önem kazanmaya başladı. 2008 yılında ABD'de başlayan ve tüm dünyaya hızla yayılan küresel mali kriz sonrasında, G-20 toplantıları ülkelerin bakanları ve merkez bankaları başkanlarının yerine artık devlet ya da hükümet başkanları düzeyinde gerçekleşmeye ve BM gibi birçok uluslararası

kurumların da G-20 Zirvesi'ne katılımlarının teşvik edilmeye başlanmasıyla G-20'de yeni bir döneme geçilmiş oldu. Ayrıca küresel krizin etkilerinin hızla hissedilmeye başlanmasıyla, G-20, öncelikli olarak ekonomik teşvik paketlerinin koordinasyonunun sağlanması, uluslararası finansal sisteme ilişkin düzenleyici çerçevenin geliştirilmesi, küresel finansal sisteminin kaidelerinin güçlendirilmesi, uluslararası finansal kuruluşların reforma tabi tutulmaları, bankalar ve diğer mali aktörlere uygulanan kurulların sıkılaştırılmasına yönelik bir tutum içine girdi. G-20 kapsamında ayrıca, ülkeler arasında küresel dengesizliklere karşı işbirliğinde bulunulmasına ve özellikle kriz döneminde artma olasılığı yüksek olan ticarette korumacılığın önlenmesine yönelik çalışmalara ağırlık verildi. Enerji güvenliği, iklim değişikliği ve yolsuzlukla mücadele gibi konularda da işbirliği arayışlarında bulunmaya başlandı.

Tüm bunların yanı sıra, küreselleşme sürecinde rol alan ve etkilenen aktörlerin sayısının giderek artması üzerine, 2010 yılında Güney Kore'nin G-20 Başkanlık Dönemi'nde, başta iş dünyası ve sivil toplum örgütleri gibi devlet dışı aktörleri ve G-20'ye üye olmayan ülkeleri de içine alan danışma mekanizmalarının geliştirilmesine ön ayak olunarak G-20'de önemli

bir diğer gelişme yaşandı. Ayrıca, G-20 nezdinde, az gelişmiş/düşük gelirli ülkelerin de küreselleşme sürecinde karşılaştıkları sorunlara karşı verdikleri mücadeleye destek verilmesi giderek önem kazandı. Bu nedenle geçtiğimiz yıllar içinde, kalkınma konularının (altyapılar, gıda güvenliği ve tarım verimliliği) da önemli gündem maddeleri arasında yer almaya başladıkları gözlemleniyor. KOBİ'lerin de uluslararası ekonomik arenada giderek önemli rol üstlenmeleri üzerine, onların küreselleşme sürecinde oluşan yeni ekonomik koşullara daha kolay adapte olabilmelerini sağlamak önem kazanıyor.

TÜRKİYE'NİN G-20 DÖNEM BAŞKANLIĞI

Küresel ekonomik konjonktürün gündemi göz önünde bulundurularak, Türkiye ile G-20 Dönem Başkanlığı'nın önceliklerinin başında uluslararası ekonomik sistemin dayanıklılığının artırılması, ekonomik büyümenin canlandırılması ve sürdürülebilirliğin desteklenmesi yer alıyor. 2008 küresel mali kriz sonrasında, G-20 üye ülkeleri için dünya ekonomisinin canlandırılması, istihdam imkânlarının artırılması ve küresel ekonomik dengesizliklere karşı el birliğiyle mücadele edilmesi ön plana çıkmış durumda. Böyle bir ortamda, G-20 Dönem Başkanlığı'nın, Türkiye gibi kriz sürecinde başarılı bir sınav veren bir ülke tarafından yürütülmesi bu anlamda manidardır. Türkiye ayrıca, G-20 Dönem Başkanlığı sürecinde düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin sesi olmaya

çalışarak bu ülkeler ve gelişmiş ülkeler arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi hedefliyor. Dünya çapında ekonomik büyümeyi canlandırmak ve aynı zamanda güçlü, sürdürülebilir ve dengeli bir ekonomik büyüme eğilimini geliştirmek adına G-20 ülkeleri arasında makroekonomik politika işbirliğinin iyileştirilmesi, Türkiye'nin G-20 Dönem Başkanlığı'ndaki öncelikleri arasında yer alıyor. Bunun yanı sıra, yatırım ortamını iyileştirerek altyapılara ve KOBİ'lere yönelik yatırımların teşvik edilmesine de büyük önem veriliyor. Küresel mali kriz sonrasında meydana gelen ekonomik durgunluğu takiben, önceki dönem başkanlıklarında olduğu gibi, Türkiye için de, başta daha kaliteli iş imkânları olmak üzere istihdam yaratılması olgusu öncelikli gündem maddesi oluşturmaya devam ediyor. Başkanlık döneminde, Türkiye'nin en önemli görevlerinden birisini de İstihdam Planları'nın hayata geçirilmesini sağlayarak kadınların işgücüne katılımlarının iyileştirmesi ve gençler arasındaki işsizliğin azaltılması hedefleniyor. Dış ticaretin ekonomik büyümeye sağladığı katkıları göz önünde tutan G-20 liderlerinin, korumacılığa karşı verdikleri taahhütler ışığında Türkiye, çok taraflı ticaret sistemine yönelik çabaları da dönem başkanlığı boyunca desteklemeye devam ediyor. Türkiye'nin ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin KOBİ'lerinin dünya ticaretine ve küresel değer zincirlerine daha kolay entegrasyon sağlayabilecekleri imkânların değerlendirilmesi hususuna önem veriliyor.

Uluslararası ekonomik sistemin dayanıklılığını arttırmaya yönelik Türkiye'nin dönem başkanlığı sırasında önemli adımlar atması bekleniyor. Bu kapsamda, özellikle yeni finansal düzenleyici çerçevenin hayata geçirilmesi, daha adil ve daha kapsayıcı bir uluslararası vergi sistemine yumuşak bir geçiş sağlanması ve daha etkin uluslararası bir finansal çerçeve oluşturmak suretiyle gözetim mekanizması alanındaki IMF reform sürecinin tamamlanması hedefleniyor. Tüm bunların yanı sıra, Türkiye'nin başkanlık sürecinde ayrıca yolsuzlukla mücadele edilmesi ve şeffaflığın artırılmasına da büyük önem veriliyor. Gerekli önlemlerin alınmasıyla, sadece uluslararası ekonomik sistemin gelecekteki olası krizlere karşı dayanıklılığının artırılması hedeflenmeyecek, aynı zamanda daha adil ve eşit koşullarda işleyen bir rekabet ortamının sağlanması isteniyor. Türkiye, başkanlık sırasında, sürdürülebilirliği desteklemek adına kalkınma, sürdürülebilir enerji ve iklim değişikliği gündemlerini öne çıkarmış bulunuyor. Şöyle ki, eylülde düzenlenecek BM Zirvesi'nde 2015 Sonrası Kalkınma Gündemi'nin kabul edilmesi söz konusu olduğu için kalkınma önemli bir gündem maddesi teşkil ediyor. Benzer şekilde, aralıkta düzenlenecek BM İklim Değişikliği Konferansı'nda iklim değişikliği alanında uluslararası bir anlaşmaya varılması beklenmesi doğrultusunda iklim değişikliği konusu da öncelikler arasında yer alıyor. Enerji sürdürülebilirliği alanında ise, enerji kaynaklarına erişimin kolaylaştırılması, yenilenebilir

enerjiye yönelik yatırımların çoğaltılması ve enerji şeffaflığının artırılmasına ilişkin önlemlere odaklanılıyor. Tüm bunlar bir yana Türkiye ayrıca, bugüne kadar G-20 nezdinde yeterince temsil edilmeyen düşük gelirli gelişmekte olan ülkelerin sesi olma misyonunu benimsedi. Türkiye, bu bölgeler ile gelişmiş ülkeler arasında stratejik bir köprü rolünü üstlenmiş durumda. Buna göre, başkanlık döneminde, söz konusu ülkelerin ihtiyaçlarına ve maddi konularına ve bu ülkelerin dünya ekonomisine entegrasyonlarına öncelik tanınıyor. Bu kapsamda da, gıda güvenliğinin sağlanması konularına büyük önem verilerek, Türkiye, Gıda Güvenliği ve Beslenme Çerçevesi'ni uygulayacak ilk G-20 Dönem Başkanı konumuna geçti. G-20 Başkanlığı, Türkiye için uluslararası platformdaki ağırlığını arttırması ve özellikle gelişmekte olan ülkeleri temsil ederek bölgesel güç olarak konumunu güçlendirmesi için önemli bir fırsat niteliğini taşıyor. Bu da, AB'nin önemli bir bölgesel güç olma hedefi doğrultusunda, ileri bir safhadaki AB aday ülke konumundaki Türkiye'nin de kendini göstermesi açısından bir imkân doğuruyor.